

Recept på bra recept

För all läkemedelsbehandling gäller att rätt patient får rätt läkemedel i rätt dos i rätt tid. För de flesta förskrivare blir det någon gång fel. Apoteken har fått uppdraget från myndigheterna att kontrollera recept för att upptäcka fel innan det når patienten.

För att apoteken ska kunna utföra sitt uppdrag, behöver de korrekt information på receptet. Annars är de ålagda att ta kontakt med förskrivaren. Här kommer olika förslag för att underlätta för farmaceuter på apotek, och därigenom underlätta för både förskrivare och patienter.

Fel på recept som förhindrar expediering

Skriv OBS i doseringsfältet

Om doseringen skiljer sig från FASS, skriv ett OBS på receptet. Om OBS saknas, är farmaceuten skyldig att säkerställa doseringen med förskrivaren. Om förskrivaren väljer att skriva OBS, visar det att hen tagit ställning till den avvikande doseringen och därmed inte behöver bli kontaktad. Även SIC kan användas, om det är mindre lämpligt att skriva OBS.

Förskrivaren kan även använda OBS om hen vet att behandlingen inte har vedertagen indikation. För en enskild farmaceut kan det ibland vara svårt att avgöra om ett enskilt recept är förskrivet *off label* eller om fel preparat har blivit valt i rullistan.

Pappersrecept

Cosmicversionen i vårt landsting kan inte skicka elektroniska recept för patienter utan personnummer. Därför sker mycket förskrivning med pappersrecept. Här kommer några råd till förskrivare vid förskrivning med pappersrecept:

- **Använd alltid förtryckta receptblanketter** respektive hjälpmedelskort/livsmedelskort för sådana förskrivningar. Skriv **aldrig** ut på blankt A4. Blanketter kan beställas via följande länk. <http://www.ltkalmar.se/forvardgivare/lakemedelskommitten/regler-for-receptforskrivning/bestallning-recept-ettiketter-hjalpmedelskort/>.
- **Glöm inte förskrivar- och arbetsplatskod.** Utan förskrivarkod kan receptet inte expedieras på apotek. Utan arbetsplatskod får patienten ingen subvention. Om receptet skrivs ut via Cosmic på gul receptblankett, så följer koderna

med automatiskt. Förskrivarens yrke, namn och tjänsteställe ska också framgå i klartext.

- Använd **särskilda receptblanketter** för narkotikaklassade preparat. Var noggrann att fylla i korrekt enligt anvisningar på receptblanketten.
- Glöm inte att **datera och signera receptet.**

Förskrivning av narkotikaklassade läkemedel

Patienter med missbruksproblematik försöker ofta nyttja okunskap hos förskrivare för att få ut mer än vad som var avsett. Här kommer några fallgror som är lätta att undvika.

- **Om receptet är tänkt att itereras, använd expeditionsintervall.** En patient får hämta ut samtliga uttag på ett recept direkt om hen väljer att avstå från subvention och istället betalar fullt pris. Om det inte önskas, använd expeditionsintervall på receptet. Tänk på att de flesta bensodiazepiner kostar ca 1-2 kr/tablett utan subvention så det blir inte dyrt för patienten.
- **Säkerställ att det inte finns dubbla recept med expeditionsintervall.** Om en patient har två recept med expeditionsintervall kan patienten hämta ut från båda recepten växelvis. **Makulera** det tidigare receptet via telefon (gå ej via Cosmic) eller skriv ett meddelande på det nya receptet att tidigare recept ska makuleras.
- **Sätt ett datum när ett nytt recept kan börja expedieras.** Ett expeditionsintervall tillhör endast det gällande receptet. Om ett recept med expeditionsintervall förnyas, kan patienten hämta från det nya receptet direkt, trots att tid återstår av intervallet från det förra receptet. För att undvika det, skriv **"får ej hämtas före..."** på det nya receptet med beräknat datum när sista förpackningen beräknas vara förbrukad, eller skriv ut nytt recept på det önskade datumet.

Recept till asylsökande/papperslösa

- **Skriv bara recept på läkemedel inom förmån till asylsökande.** Alla läkemedel som förskrivs vid samma tillfälle och som ingår i förmånen kostar 50 kr att hämta ut på apoteket för 3 månader.

Annars betalar de fullt pris, vilket de sällan har råd att hämta ut.

- **Apoteken får inte byta ut läkemedlet** även om det ingår i förmånen. För att undvika onödiga extrakostnader på Migrationsverket, välj aktivt ett billigt, generiskt preparat eller ange "byt till billigast alternativ".
- **Skriv förutom namn även dit födelsedatum**, sex siffror, för asylsökande/papperslösa. Utgå från LMA-kort. Om det endast står namn och Cosmic-nummer, kan farmaceuten inte alltid avgöra om receptet avser ett barn eller en vuxen.

Andra goda råd

Ange behandlingsorsak

Skriv in behandlingsorsak på receptet. Samma läkemedel kan ha olika indikationer, ibland med avvikande doseringar. Saknas indikation, eller indikationen är för generell (t ex infektion), kan farmaceuter inte bedöma rimligheten i vald dosering och även lämna felaktig patient-information. Särskilt viktigt på recept till barn.

Läkemedel utan förmån får inte bytas

Apotek får idag endast byta ut preparat som ingår i förmånen och som anses jämbördiga enligt Läkemedelsverket. **Övriga preparat får inte bytas på apotek**, utan kräver ett nytt recept. Företag kan dra ur sina preparat ur förmånerna för att få sätta högre priser, t ex Vagifem, Heracillin. Läkemedel utan förmån har pris 0.00 i Cosmic. Använd läkemedelsmallar eller de "gröna plupparna".

Det går även att skriva på receptet att apoteket får byta ett läkemedel som är utan förmån. Skriv "**får gärna bytas**" i doseringstexten. Detta kan med fördel göras med andra preparat som normalt inte får bytas, t ex gabapentin för neuropatisk smärta eller sildenafil för erektil dysfunktion. Det är ofta förinställt i primärvårdens läkemedelsmallar.

Kortare giltighetstid

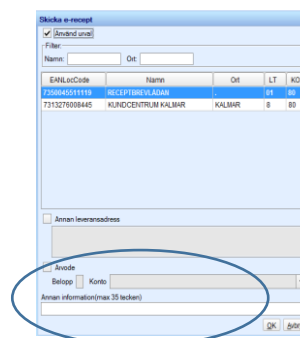
Om patienten endast ska ha behandlingen för en viss tidsperiod, t ex antibiotikakurer eller postoperativ smärta, rekommenderas att sätta en kortare giltighetstid på receptet.

Kommunikation via receptet

Doseringsfält eller förskrivarkommentarsfält

Om apoteket behöver få ytterligare information finns idag två möjligheter på receptet. Via doseringsfältet kommer meddelandet på etiketten och avser både farmaceut och patient, t ex "**OBS**" eller "**får gärna bytas**". Om budskapet endast avser apoteket och inte bör stå på etiketten, kan du använda förskrivarkommentarsfältet. Kan användas för subventionskoder, SML etc.

Båda fälten kommer att synas på patientens läkemedelslista.

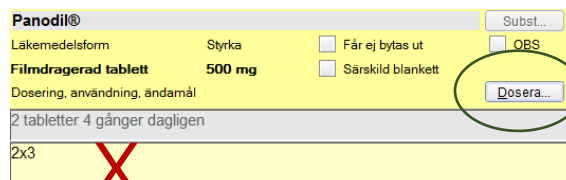
Fält för förskrivarkommentar vid utskick av e-recept, Cosmic.

Ska receptet verkligen "förnyas"?

Gå igenom det förra receptet noggrant innan det förnyas. Ibland följer saker med som är föråldrade, t ex inaktuell dosering, kryss för startförpackningar eller inaktuella budskap till apoteket. Produkten kan ha tagits ut ur förmånen och får inte längre bytas.

Lämna inte dubbla budskap på receptet

Vid användning av ordinationsmall kommer doseringen som är gråmarkerad att följa med på receptet. Skriv inte ny dosering i det gula fältet under det grå. Om receptet ser ut som på bilden nedan kommer texten på etiketten att bli "**2 tabletter 4 gånger dagligen 2x3**". Oklart för apoteket vilken dosering som är aktuell. Ändra istället doseringen med knappen "Dosera".

Blir "2 tabletter 4 gånger dagligen 2x3" på etikett.

Använd receptet som kommunikationsverktyg

Receptet kan vara ett stöd att förmedla önskemål till apoteket. T ex:

- Be apoteket förtydliga något som patienten behöver repetera, t ex inhalationsteknik/särskild information etc, eller be dem undersöka hur patienten tar läkemedlet, t ex behov av dosett etc.
- Be apoteket ändra receptet till en lämplig förpackning som patienten kan hantera.
- Makulera det förra receptet vid receptförnyelse.
- Påminna om ny dos, nytt preparat (t ex *ersätter simvastatin* eller *ny högre dos*).

Läkemedelskommittén, genom

Tobias Damgaard, leg apotekare
Läkemedelssektionen